

Frågor att besvara

Utifrån underlagen (kartläggningen och arbetsdokument inför arbetsmöte 230615) önskar arbetsgruppen få respektive partis respons på nedanstående frågor. Skriv svaren under respektive fråga. Dokumentet mailas till karin.leoson@gotland.se senast 230820 för sammanställning.

- 1) Kan föreslagna målformuleringarna antas eller önskar ni justeringar/kompletteringar och i så fall vilka?

Stödgivningens primära mål bör vara att främja hälsa, delaktighet och trygghet. God och jämlik hälsa genom minskade skillnader och ökade hälsofrämjande och förebyggande insatser. Ett rikt föreningsliv som möjliggör att människor är inkluderade, känner trygghet, delaktighet och tillit till varandra. Skapa förutsättningar för en aktiv fritid, idrott och rörelse, exempelvis genom tillgången till anläggningar, friluftsområden och trygga miljöer som stimulerar till fysisk aktivitet. Likaså att säkra kompetensen genom att stödja återväxten av ledare inom fritidsområdet.

Att utveckla attraktionskraften, stimulera innovation och förnyelse samt att gå före i klimat- och energiomställningen är även de viktiga aspekter men de bör ses som sekundära.

- 2) Vad anser ni är önskat läge för stödgivningen på fritidsområdet gällande jämlikhet, jämställdhet, tillgänglighet, bredd och spets?

Jämlikhet och jämställdhet är inte uppfyllt, och även om det svårt att nå helt och fullt bör inriktningen vara att båda parametrarna ska öka. I den

inriktningen behöver vi peka på idrotter som är eftersatta. Likaså måste vi både sträva och jobba mot jämställdhet.

Även när det gäller tillgänglighet finns mer att önska för att nå de av fritidsplanen prioriterade grupperna. Fritidsplanens fokusområden på stärkt föreningsliv, prioriterade grupper och inkluderande idrotts- och fritidsaktiviteter för alla bör vara gällande. Likaså regionfullmäktiges mål om ökad rörelse.

Angående bredd och spets så är såklart både bredden och spetsen av betydelse, utan bredd ingen elit, samtidigt som eliten behövs för förebilder att sträva mot. Viktigt är även att idrottandet förlängs upp i åldrarna så att ålderspyramiden bland aktiva rör sig ifrån att vara just en pyramid mer till formen av en rektangel. (I enlighet med den bild som användes under arbetsmötet.)

3) Kategorier:

a) Kan stödgivningens kategorier (anläggning, verksamhet, utveckling) fastställas?

Huruvida anläggningsstöd och verksamhetsstöd ska separeras tåls att diskuteras då de i praktiken i hög grad kokar ner till att bedriva verksamhet. Mer om det nedan. Även om de fastslås så bör de finnas ett visst mått av flexibilitet exempelvis kring anläggningsstöd då driftsformerna ser olika ut.

b) Hur ställer ni er till arbetsgruppens tankar om utveckling inom respektive kategori?

Tankarna kring renodling, förenkling och ändamålsenlighet delas. En alltför kraftigt och/eller plötslig förändring av stöden riskerar dock att göra mer skada än nytta, åtminstone på kort sikt.

De administrativa systemen måste hjälpa till att underlätta arbetet för verksamheterna. Framför allt då vi idag ser ett åldrande inom exempelvis föreningsstyrelser där få personer bär på jättemycket ansvar. Det kan idag i många fall vara komplicerat att arbeta för en förening, och i många fall till liten uppskattning. Det personliga ansvaret blir stort och vi behöver i den mån vi kan underlätta och stimulera de ideella krafterna. Vi vet också att vi behöver återväxt bland föreningsaktiva och ledare.

Vid sidan av detta skulle det vara positivt att kan stötta föreningar inom anläggnings- och utvecklingsfrågor för att stimulera detta. Exempelvis är i samverkan med lokalsamhälle och andra föreningar.

4) Mål och uppföljning

a) Hur ställer ni er till förslaget att stödformerna formuleras mer övergripande och att detaljer läggs i riktlinjer och rutiner?

Att likt för stöden på kulturområdet separera övergripande formulering från detaljer torde vara positivt och medföra ett något mer lättarbetat och lättfotat stödsystem framåt.

b) Hur ser ni på tankarna om att utforma stödsystemet för att möjliggöra prioriteringar i fritidsplan och skapa bättre förutsättningar för uppföljning?

Att möjliggöra och förenkla för uppföljning är positivt också det, dels för att få syn på stödgivningens förtjänster och möjligen problematik och därigenom möjligheten till justeringar. Dock bör förutsättningarna för uppföljning inte medföra att ändamålsenligheten för sökande försämras.

5) Gällande stöd till anläggningar:

a) Anser ni att föreningar ska kunna få stöd för fasta hyreskostnader/hyreskontrakt?

Ja. Men villkoren behöver vara transparenta.

b) Hur ser ni på anläggningsstöd som utgår ifrån fasta ersättningsnivåer?

En intressant modell som bör tittas på men som inte bör omkullkasta förutsättningarna för föreningar. Vore mest rättvist men konsekvensanalys behövs och eventuell övergång kan i så fall behöva ske etappvis över flera år.

c) Ska upphandlingen "köp av drift och tjänst" (skötsel av regionägda anläggningar) ligga i nivå med anläggningsstöd för föreningsdrivna anläggningar?

Rimligen. Men likt ovan behövs en viss försiktighet utifrån rådande förutsättningar. Skulle det finnas fördelar med att få föreningar att samarbeta kring exempelvis maskiner och skapa maskinpooler, möjligen i samverkan med lokalsamhälle och näringsliv.

d) Hur ser ni på förhållandet mellan subventionerad hyra i regionala anläggningar och övriga anläggningsstöd?

Rimligen borde även dessa stöd vara i paritet, men med hänsyn till förutsättningarna i dagens system, likt ovan. Samtidigt vet vi att vissa idrotter har större kostnader, och än på elitnivå ställs högre krav.

Sedan utifrån frågeställningen i punkt 3a så bör uppdelningen mellan anläggningsstöd, subventionerad hyra och verksamhetsstöd diskuteras.

Även om det såklart finns fördelar med att dela upp det, för att visa på olika förutsättningar, såsom idrotter som kräver med kostsamma anläggningar exempelvis, så går det ändå att ställa frågan huruvida inte allt i slutändan kokar ner till att bedriva verksamhet och att det istället finns fördelar med att se det totala stödet så att säga.

e) Ska förvaltningen få i uppdrag att se över taxor och avgifter?

Ja. I första hand behövs en analys av nuläget. Även om taxor och avgifter för föreningar på ett sätt och i många fall kan bli ett nollsummespel, verksamhetsstöd ut – taxor och avgifter in, så behöver de ändå ses över då de är ännu en del i fördelningen av stöd. Dessutom bör tittas på exempelvis möjligheten och kostnaden för privatpersoner eller andra att hyra in sig i anläggningar som ytterligare ett verktyg för ökad rörelse.

6) Hur ser ni på att tillmötesgå önskemålet från sociala föreningar kring att hanteringen av dessa ska övergå till Socialförvaltningen?

Vi delar inriktningen att hanteringen av bidrag till sociala föreningar bör övergå till socialförvaltningen/nämnden. I andra hand bör den politiska beredningen snarare åläggas regionstyrelsens arbetsutskott än kultur- och fritidsberedningen.

Men det är även lämpligt att göra en sortering av vilka föreningar som i sådana fall ska övergå till socialförvaltningen. I flera av fallen är inaktivitet och ohälsa det största övergripande problemet, och är det då lämpligt att socialförvaltningen tar över hanteringen. Dialog med de sociala föreningarna är viktig då de det finns en stor spridning ibland dem, inkluderande bland annat diagnosföreningar, påverkansföreningar, föreningar för multihandikappade och föreningar för barn och unga med olika funktionshinder. Respektive förening kan ha olika önskan kring

förvaltningstillhörighet.

7) Gällande studieförbunden:

a) Anser ni att Region Gotland bör invänta resultatet av den nationella folkbildningsutredningen?

Vi anser det lämpligt att invänta utredningen innan översynen av själva stöden till studieförbunden görs. Dock finns det all anledning att redan nu börja diskutera studieförbundens roll och uppgift samt förankring/samverkan i Region Gotlands organisation.

b) Hur ser ni på att utreda studieförbundens roll och uppgift samt förankring/samverkan i Region Gotlands organisation?

Även om studieförbundens hemvist inom regionens organisation mycket väl kan vara hos kultur- och fritid så välkomnas en diskussion kring hur deras viktiga arbete, som har många svar på frågor i den regionala utvecklingsstrategin exempelvis, bäst kan stöttas och hur samverkan och samarbete bör se ut för att komma till största möjliga nytta för Gotland.